

Magyar Tudományos Akadémia

dekoratív. Sans-serif. d. n. e. f. Sz. U. 19.

SZIGORUAN BIZALMAS!

J e g y z ő k ö n y v

a Magyar Tudományos Akadémia 1952. február 2.-án d. e. 11 órakor tartott 1.sz. elnökségi üléséről.

Jelen voltak: Rusznayk István elnök, Gombás Pál, Ligeti Lajos al-
elnökök, Erdey-Gruz Tibor főtitkár,
Alexits György, Hevesi Gyula, Novobátczy Károly,
Straub F. Brunó elnökségi tagok,
Németh Gyula, Fogarasi Béla, Soó Rezső, Issekutz Béla,
Mihailich Győző, Schulek Elemér osztályelnökök.

Kimentette magát: Lukács György és Molnár Erik elnökségi tagok,
Riesz Frigyes és Marek József osztályelnökök.

N a p i r e n d :

- I. Főtitkári beszámoló a január havi munkáról.
- II. Javaslat az Akadémia munkakörének szabályozására a nem akadé-
miai intézetekben folyó kutatásokkal kapcsolatban.
- III. Az ügyrend tervezete.
- IV. Javaslat új kutató intézetek felállítására.
- V. Tájékoztató az 1952. I. félévi külföldi tanulmányutakról.
- VI. Javaslat az 1952 és 1953 évi Nagygyűlésre.
- VII. Osztályvezetőségek megválasztásának jóváhagyása.
- VIII. Akadémiai intézetek tudományos tanácsainak jóváhagyása.
- IX. Az elnökségi bizottságok újjáválasztása.
- X. Indítványok.

Rusznayk István elnökvözlí az Elnökség tagjait és az ülést megnyitja.

I.

Erdey-Gruz Tibor főtitkár bejelenti, hogy a legközelebbi elnökségi ülés f. é. március 1.-én lesz.

Beszámol a január havi munkáról:

a./ Az osztályok a tudományos ösztöndíjkérelmeket elbírálták, elnök és főtitkár - az Elnökség általános megbízása értelmében - átnézte és jóváhagyta. Az ösztöndíjakat f. hó 15.-én kezdik folyósítani.

Elnökség a bejelentést tudomásul veszi.

b./ Az Akadémia épületének átalakításával kapcsolatos tárgyalások január hónapban folytatódtak. Tervezés közben kiderült, hogy a két épület nem biztosít megfelelő fejlődési lehetőséget az Akadémia hivatala számára. Felmerült az a lehetőség, hogy az Akadémia Adminisztrációs Hivatala egy korszerű épületet kap, a régi épület pedig megmarad reprezentatív célokra.

Határozat: Elnökség megbizsa Elnököt és Főtitkárt, hogy az Akadémia építkezésével kapcsolatos tárgyalásokat a felmerült új lehetőségek értelmében folytassák.

Felelős: Rusznyák István elnök,
Erdey-Gruz Tibor főtitkár.

- o./ Elkészült a tudományos osztályok féléves munkaterve.

Elnökség a bejelentést tudomásul veszi.

- d./ Főtitkár tájékoztatja az Elnökség tagjait az akadémikusok 1952 évi üdülési lehetőségeiről. A lillafüredi üdülő helyett Mátraházán, a siófoki helyett Balatonvilágoson lesz az Akadémia üdülője. A Balatonalmádi Üdülő megmarad és az üdülőhöz egy ebédlőt építenek hozzá.

Határozat: Elnökség a bejelentést tudomásul veszi azzal, hogy egy-két napos pihenés számára a fentiekén kívül egy Budapest környékén lévő üdülő biztosítását javasolja.
Megbizsa főtitkárt, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozzék.

Felelős: Erdey-Gruz Tibor főtitkár.

- e./ Az Akadémiai Kiadó az 1951 év IV. tervnegyedében az összes kiadók versenyében első helyre került, általában jó munkát végzett és működésében az utóbbi időben sok javulás mutatkozott.

Határozat: Elnökség az Akadémiai Kiadónak jó munkájáért elismerését fejezi ki.

Továbbításért
felelős: Erdey-Gruz Tibor főtitkár.

- f./ Erdey-Gruz Tibor főtitkár bejelenti, hogy Téglás György, az "Elektrotechnika" szakkalap szerkesztője súlyos plágiumot követett el. Téglás György ügyében a Műszaki Tudományok Osztályvezetősége határozatot hozott.

Határozat: Elnökség a Műszaki Tudományok Osztályvezetősége Téglás György ügyében hozott következő javaslatát jóváhagyja:

- 1./ Téglás György tudományos pótlékának megvonását,
- 2./ doktori fokozatra beadott pályázatának visszautasítását,
- 3./ a plágium tényének, valamint e határozatoknak a műszaki lapokban való közzétételét,
- 4./ javaslattételt az Elektrotechnikai Egyesületből való kizárása ügyében,
- 5./ e határozatok közzétételét Téglás György munkahelyével.

Felelős: Erdey-Gruz Tibor főtitkár.

II.

Erdey-Gruz Tibor főtitkár röviden ismerteti az Elnökség tagjainak szétküldött "A tudományos kutatás irányításának, szervezésének kérdései és a Magyar Tudományos Akadémia feladatai" tervezetet, amelynek célja az Akadémia és a tudományos kutató intézetekkel, valamint kutató munkát végző tanszékekkel rendelkező miniszteriumok közötti kooperáció megteremtése.

Rusznayk István elnök közli, hogy a miniszteriumokkal való egyeztetés után a tervezet végleges javaslatként fog elkészülni és határozathozatalra a Minisztertanács elé lesz terjesztve.

Mihailich Gyözö osztályelnök javasolja az Építésügyi, valamint a Közlekedésügyi Miniszteriumban is tudományos tanács felállítását.

Szó Rezsö osztályelnök javasolja a Közoktatásügyi Miniszterium intézeténél a tudományos munka fontosságának hangsúlyozását /a tervezet 3. oldal 2. bekezdése/.

Straub F. Brunó elnökségi tag javasolja, hogy a tudományos tervek elkészítése előtt a Magyar Tudományos Akadémia közölje az egyes miniszteriumokkal azokat a szempontokat, melyeket a tervkészítésnél figyelembe kell venniük /a tervezet 4/a pontja 3. oldal/.

Határozat: A végleges tervezet elkészítése céljából az Elnökség tagjai egy héten belül küldjék meg a főtitkárnak kiegészítő javaslataikat.

Felelős: Elnökség tagjai.

III.

Erdey-Gruz Tibor főtitkár Elnökség elé terjeszti a Magyar Tudományos Akadémia ügyviteli rendjére vonatkozó tervezetet.

Határozat: Elnökség az ügyvitel tervezetet a következő módosításokkal hagyja jóvá:

- 1./ Főtitkár tudományos helyettese ill. tudományos főcsoport elnevezés helyett szervezési főcsoport vezető ill. szervezési főcsoport, főtitkár gazdasági helyettese elnevezés helyett pedig gazdasági főcsoport vezető szerepeljen.
- 2./ A következő félreérthető fogalmazások átdolgozandók:
 - a./ 9. oldal b./ pontja " a felügyeleti jogkör operatív gyakorlása."
 - b./ 18. oldal Személyzeti Osztály 1. és 2. pontja,
 - c./ 4. oldal Osztályvezetőségek hatásköre. Amennyiben az osztályvezetőség egy specialis kérdést tárgyal, mely más osztályt is érdekel, úgy azok is az ülésre meghívhatók.
 - d./ 5. oldal "Állandó bizottságok hatásköre". Minden állandó bizottságnak tanácskozási joggal hivatalból tagja a szaktitkárság illetékes szakelőadója.

Felelős: Erdey-Gruz Tibor főtitkár.

./.

IV.

Erdey-Gruz Tibor főtitkár a következő új akadémiai kutató intézetek felállítására ill. átvételére javaslatot terjeszt az Elnökség elé:

Kísérletes Orvostudományi Intézet antibiotikum, kísérletes morfológia, farmakológiai, kórleletani, gyógyszerkémiail és biokémiai osztállyal.

Központi Kémiai Kutató Intézet egyelőre fizikai-kémiai és szerves kémiai osztállyal.

Mérés- és Műszerügyi Intézet a jelenlegi Mértékügyi Intézet tudományos részlegének átvételével és jelentős kibővítésével.

Hidrológiai Kutató Intézet. Az Intézet felállítása a Közlekedésügyi Miniszterium felügyelete alatt már folyamatban van.

Határozat: Elnökség a

Kísérletes Orvostudományi Intézet és a Központi Kémiai Kutató Intézet felállítását, valamint a Mérés- és Műszerügyi Intézet és a Hidrológiai Kutató Intézet átvételét jóváhagyja.

Meghatalmazza elnököt, főtitkárt és a Műszaktudományok Osztályának titkárát, hogy készítsék elő ezen intézetek felállítását, ill. kezdjenek tárgyalásokat az intézetek átvétele ügyében.

Intézetek felállításának előkészítéséért felelős: Rusznyák István elnök és Erdey-Gruz Tibor főtitkár,

Intézetek átvételi tárgyalásáért felelős: Hevesi Gyula.

V.

Erdey-Gruz Tibor főtitkár ismerteti az Akadémia számára 1952. I. félévre biztosított külföldi tanulmányutakat.

Ezeken a lehetőségeken kívül 1952 év folyamán kulturegyezmények vonalán 23 egyéni, a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Titkársága vonalán pedig 2 delegáció és 14 egyéni kiküldetés lesz. Ezekre a kiküldetésekre is az Akadémia osztályai fognak javaslatot tenni.

Elnökség 1952. I. félévre a következő tanulmányutakra való kiküldést hagyja jóvá:

Kiküldetés helye:	Tudományág:	Kiküldetés időtartama	Kiküldendők száma:
Szovjetunióba	tudomány-szervezés	4 hét	5 - 6
"	finn-ugor nyelvészet	2-3 hónap	1
"	élettan	3	1
"	onkológia	3	1
"	szilikástechnika	6	1
"	növénybiokémia	2	1
Romániába	viruskutatás	1	1
Német Demokratikus Köztársaság	növénybiokémia	2	1

Felelős: Erdey-Gruz Tibor.

Erdey-Gruz Tibor főtitkár javaslatot terjeszt az Elnökség elé a következő akadémiai Nagygyűlésekre.

Határozat: Elnökség úgy határoz, hogy a jövőben az Akadémia Nagygyűléseit május ill. június hónapokban tartsa.

Az 1952 évi Nagygyűlés szűkkörű legyen. Minden osztály tartson egy nyilvános ülést egy fontos kérdéstről, vitával és egy zárt ülést. Tartson az Akadémia egy összesülést egy általános témáról. A Nagygyűlést a Közgyűlés zárja be.

A következő széleskörű Nagygyűlés 1953. május ill. júniusában legyen, melyre az előkészületeket 1952. októberében kell elkezdeni.

Felelős: Erdey-Gruz Tibor főtitkár.

VII.

Erdey-Gruz Tibor főtitkár Elnökség elé terjeszti az osztályok javaslatait az osztályvezetőségek tagjaira vonatkozólag és kéri azok jóváhagyását:

Határozat:

Elnökség a következő osztályvezetőségi tagok megválasztását hagyja jóvá:

I. Osztály.

Németh Gyula osztályelnök,
Waldapfel József osztálytitkár,
Ligeti Lajos /mint az Elnökség tagja/,

Pais Dezső,
Zsirai Miklós,
Szabolcsi Bence.

II. Osztály.

Fogarasi Béla osztályelnök,
Lukács György /mint az Elnökség tagja/,
Molnár Erik "

Andics Erzsébet,
Moravcsik Gyula,
Fülepi Lajos,
Mátrai László.

III. Osztály.

Riesz Frigyes osztályelnök,
Rényi Alfréd osztálytitkár,
Gombás Pál /mint az Elnökség tagja/,
Alexits György "

Novobátzky Károly "

Jánossy Lajos,
Budó Ágoston,
Hajós György,
Kovács István

IV. Osztály.

Soó Rezső osztályelnök,
Zólyomi Bálint osztálytitkár

Ábrahám Ambrus Andor,
Rapaics Rajmund.

V. Osztály.

Issekutz Béla osztályelnök,
Törő Imre osztálytitkár,
Rusznyák István /mint az Elnökség tagja/,
Straub F. Brunó "

Babics Antal,
Hetényi Géza,
Petényi Géza,
Havas András.

VI. Osztály.

Mihailich Győző osztályelnök,
Hevesi Gyula osztálytitkár,

Vadász Elemér,
Geleji Sándor,
Gillemot László,
Osztrovszki György,
Rázsó Imre.

VII. Osztály.

Schulek Elemér osztályelnök,
Erdey László osztálytitkár,
Erdey-Gruz Tibor /mint az Elnökség tagja/,

Varga József,
Bognár Rezső.

VIII. Osztály.

Marek József osztályelnök,
Somos András osztálytitkár,

Marminger Rezső,
Sedlmayr Kurt.

VIII.

Erdey-Gruz Tibor főtitkár javaslatot terjeszt az Elnökség elé az Akadémia kutató intézeteinek új Tudományos Tanácsaira és kéri azok jóváhagyását:

Határozat:

Elnökség az Akadémia kutató intézeteinek új tudományos tanácsait az alábbi összetétel szerint hagyja jóvá:

7

Nyelvtudományi Intézet.

Elnök: Németh Gyula,
Titkár: Lőrincze Lajos,
Tagok: Búrczy Géza,
Fekete Ödön,
Kniezsa István,
Lakó György,
Pais Dezső,
Zsirai Miklós,
Tamás Lajos.

Alkalmazott Matematikai Intézet.

Elnök: Egerváry Jenő,
Titkár: Vincze István,
Tagok: Alexits György,
Jánossy Lajos,
Hajós György,
Rényi Alfréd,
Turán Pál,
Fenyő István,
Tarján Rezső.

Csillagvizsgáló Intézet.

Elnök: Egerváry Jenő,
Titkár: Földes István,
Tagok: Rényi Alfréd,
Detre László,
Dezső Lóránd.

Tihanyi Biológiai Kutató Intézet.

Elnök: Dudich Endre,
Titkár: Horváth János,
Tagok: Fábián Gyula,
Sebestyén Olga,
Faludi Béla,
Bálint Andor.

Vácrátóti Botanikai Kutató Intézet.

Elnök: Soó Rezső,
Titkár: Szemes Gábor,
Tagok: Zólyomi Bálint,
Gyórfy Barna,
Máthé Imre.

Agrobiológiai Intézet.

Elnök: Somos András,
Titkár: Gyórfy Barna,
Tagok: Sedlmayr Kurt,
Eördögh Ferenc,
Rajki Sándor

Elektronmikroszkóp Laboratórium.

Elnök: Szörényi Imre /betegsége idejére helyettese
Straub F. Brunó/

Titkár: Gerendás Mihály.

Tagok: Straub F. Brunó,
Gillemot László,
Varga József,
Farkas Elek,
Réti Pál,
Vándor József,
Zilahi Márton.

IX.

Erdey-Gruz Tibor főtitkár javaslatot terjeszt az Elnökség elé az elnökségi bizottságok tagjaira.

Határozat:

Elnökség az

Akadémiai Múzeumi Bizottság,
Tudománytörténeti Akadémiai Bizottság,
Akadémiai Antibiotikum Bizottság és
Mikrobiológiai Bizottság

tagjait az 1951 évi összetétel szerint elfogadja,
a Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottságot pedig a
következő összetétel szerint hagyja jóvá:

Elnök: Ligeti Lajos,
Titkár: Alexits György,

Tagok: Tolnai Gábor,
Moravcsik Gyula,
Szókefalvi Nagy Béla,
Rapaics Rajmund,
Havas András,
Kovács Károly Pál,
Csürös Zoltán,
Mócsy János

X.

Indítványok.

Fogarasi Béla osztályelnök javasolja, hogy az Elnökség tagjai a nyár folyamán keressék fel az akadémiai intézeteket azok megismerése céljából.

Elnökség a javaslatot elfogadja.

Alexits György elnökségi tag javasolja, hogy a geológiai cikkek a jövőben ne az Acta Technicában jelenjenek meg, hanem külön Actában az "Acta Geologica"-ban.

Határozat: Elnökség az Acta Geologicaóra vonatkozó javaslatot az Acta Technica 90 ives papirkerete terhére elfogadja.

Felelős: Alexits György.

Fogarasi Béla osztályelnök a tudományos könyvek terjesztésével kapcsolatban megjegyzi, hogy az Akadémiai Könyvesbolt nem működik a modern könyvesbolt helyes módszerei szerint. Kéri a Könyvesbolt munkájának megvizsgálását.

Ligeti Lajos alelnök kéri az Elnökség támogatását arra vonatkozólag, hogy az Akadémiai Könyvesbolt a jövőben a könyvek megjelentése után közvetlenül a Kiadótól kaphasson 10 példányt.

Gombás Pál alelnök kéri annak kivizsgálását, hogy az általa megadott címekre miért nem jutottak el a kért Acták.

Szó Rezső osztályelnök kéri az összes kiadványoknak külföldre való kiküldéséhez az Elnökség segítségét.

Bejelenti, hogy eddig az évkönyvek kiküldését az Országos Könyvtári Központ bonyolította le nem megfelelően, kéri, hogy a jövőben ezt az Akadémia bonyolítsa le.

Németh Gyula az Actáknak a külföldi szakkatalógusokba való felvételét javasolja.

Határozat.

- a./ Az Acták terjesztésével kapcsolatos kérdéseket a KFB tárgyalja meg, amennyiben ezt a kérdést megoldania nem sikerül, az Elnökség fogja meg tárgyalni.

Felelős: Alexits György.

- b./ Az Évkönyvek a jövőben az Akadémia Könyvtárának küldendők be és azokat az OKK helyett a Könyvtár fogja továbbítani.
- c./ Elnökség megbizsa főtitkárt, hogy a Könyvesbolt munkáját vizsgálja meg.
- d./ Elnökség tagjai küldjék meg javaslataikat a Főtitkárnak arra vonatkozólag, hogy kiknek szándékoznak személy szerint Actákat kiküldeni.

Felelős: Erdély-Gruz Tibor főtitkár.

Kmft.